

A romantic couple with long dark hair are shown in a close embrace, their foreheads touching. The woman is on the left, and the man is on the right. They are both looking down with soft expressions. The background is a plain, light color.

Helena Boková

MOTÝL

*Aj muži
vedia
odpúšťať*

Helena Boková

Aj muži vedia odpúšťať

VYDAVATEĽSTVO MOTÝĽ

Copyright © Helena Boková 2007

Design © Motýľ design 2007

Cover photo © Isifa 2007

Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ 2007, 2008

*Poďakovanie patrí celej mojej rodine a priateľom, ktorých som kvôli písaniu zanedbávala... Boli ste úžasní! Ďakujem Vám!
Z celého srdca!*

Autorka

ISBN: 978-80-89199-66-2

Vytvorenie elektronickej verzie Dibuk, s.r.o., 2010

Kapitola 1

Mnoho príbehov, ktoré Irena čítala, sa nikdy nestalo, a predsa neraz zažívala zvláštny pocit, že hrdinovia kníh a ich osudy majú s ňou a jej blízkymi niečo spoločné. Akoby dopredu vedela, čo sa v najbližšom období stane... Aj vtedy na jar mala neklamné tušenie, že manželstvo jej syna Tomáša a nevesty Andrey prechádza zložitou skúškou, ale ona mala ruky zviazané a nemohla im pomôcť...

Apríl 1997

Hlavnou ulicou, okolo ktorej bola v mestečku sústredená väčšina obchodov, si vykračoval mladý muž. Bol koniec pracovného týždňa a Tomáš Zaťko sa ponáhlal domov viac ako kedykoľvek predtým. Pred niekoľkými minútami odstavil služobné vozidlo za miestnou poštou v jednej z dvoch garáží a už sa nemohol dočkať, kedy prekročí prah svojho domova.

Mám po krk šoférovania! Ešteže je piatok a ráno nemusím vstávať do roboty, s úľavou si vydýchol, keď zamykal bránu na garáži. Dávno sa na víkend tak netešil ako teraz a veľmi sa snažil natiahnuť krok, aby si po náročnom týždni mohol konečne odpočinúť. I dnes mal totiž mimoriadne ťažký deň. Od niekoľkohodinového sedenia za volantom ho ukrutne bolel krk a okrem bolesti v krku výraznejšie pichanie ako obvykle cítil i v krížoch, no najviac medzi lopatkami. Všade okolo neho však vládol čulý ruch, akoby neprichádzal večer, len obedňajšia hodina. Ustavične musel dávať pozor a uhýbať sa oprotiidúcim chodcom, aby náhodou do niekoho nenarazil. Prišlo mu ľúto stratených minút, a keď sa mu niekto občas priplietol pod nohy, mal chuť mu vynadať. Zbytočne však v duchu hromžil, väčšina ľudí sa ocitla v meste z rovnakého dôvodu. Počasie priam volalo ľudí von do ulíc a po dlhom zimnom

období teplý jarný podvečer bol ako stvorený na prechádzku. Nikomu sa nechcelo sedieť doma a hľadiť na múry svojho bytu, keď si mohol vyjsť hoci za nákupmi.

Čo sa to dnes deje? Už dávno som nevidel v meste toľko ľudí, pomyslel si namrzene.

Zároveň sa mu v mysli vybavila spomienka z mladších rokov, keď ako vzorný zväzák kráčal s transparentom v rukách na čele sprievodu spolu s ďalšími mladými kolegami a musel sa pri tej predstave pousmiať.

Ako na prvého mája! No veď to aj bola paráda, hlavne potom, keď sme sa za prvou zákrutou rozišli na čapované pivo!

O chvíľu mu zišli na um i živé obrázky ulíc z jedného dokumentárneho filmu o Londýne, ktorý nedávno videl v televízii, a pomyslel si, aké musí byť strašné žiť v takom obrovskom ľudskom mravenisku, kde je človek doslova stroskotancom v mori nespočetných anonymných tvárí a ľudských rás... Veľké metropoly, ako je Londýn alebo Paríž ho vôbec nelákali, na vlastné oči ich nemusel uvidieť. Nie, to naozaj nikdy nebol jeho sen! Veď ani po hlavnom meste s jeho hlučnými, večne rozkopanými ulicami netúžil.

Naproti tomu pokojné mestečko v srdci Liptova, nesúce názov podľa pozostatkov stredovekého hradu – Hrádok, obkolesené zelenými kopcami a blízkymi končiarmi Tatier, zosobňovalo všetky jeho splnené želania. Neraz si uvedomil, aké má veľké šťastie, že sa svojim rodičom narodil práve tu. Tu bol jeho domov, kde žil s manželkou a dvomi deťmi a len tu sa cítil najlepšie. Žiadne miesto na svete by mu nemohlo dať tento pocit.

Napriek únave a otravnej bolesti ho vidina príjemného posedenia s rodinou v záhrade pod rozkvitnutými konármi čerešne, no najmä prítomnosť detí, ktoré skoro týždeň poriadne nevidel, poháňala ako výkonná vnútorná batéria. Vlievala mu do unaveného tela novú energiu a ani nezbadal, kedy sa bolesť s každým pohybom končatín začala vytrácať.

Pridal do kroku a o malú chvíľu zahol z rušného chodníka na okraji mesta vľavo do tichšej ulice, kde neďaleko sútoku rieky Belá a Váh, len na skok od sídliska Prekážka, medzi rodinnými domami

stál i jeho dom. Čoskoro zočil v predzáhradkách aj okolo domov známe tváre susedov, venujúcich sa jarným prácam a s pôžitkom zhlboka vdýchol do pľúc nenapodobiteľnú vôňu rozoranej zeme. Okamžite sa mu viditeľne zlepšila nálada. Veru, čulo bolo všade navôkol, veď po dlhých, studených mesiacoch i do malého mesta na Liptove konečne prišla vytúžená jar!

Tomáš ochotne rozdával vpravo i vľavo hlasné pozdravy, ba nešetril ani na úsmevoch a sem-tam oslovil menom väčšie, či menšie deti hrajúce sa na ulici. Prehodil s nimi krátku vetu, akoby bol sám jedným z nich, až sa za ním prekvapene obzerali, čudujúc sa, aký je ujo od susedov vtipný. Jednoducho – zlá nálada bola odrazu preč a pohoda z jeho tváre až kričala, veď na radosť mal nesporne dobrý dôvod.

Andrejka je už určite doma a zanedlho príde aj mama s deťmi, tešil sa ako malý chlapec z prvej ozajstnej lopty. Veselo si pohvizdujúc, potisol s tichým zaškrípaním nízku bránku, vošiel do dvora a o pár sekúnd už odomykal vchodové dvere. Po krátkom drevenom schodisku vybehol na zvýšené prízemie staršieho rodinného domu. Náhlivo zhodil z nôh zaprášené topánky a natrénovaným pohybom vystrelil služobnú aktovku spod pazuchy na skrinku v chodbe. Vzápätí presne v jej strede pristála aj žltá plátenná šiltovka. Spokojne si tľapol do dlaní, cítiac sa minimálne ako popredný hráč basketbalového tímu. Zastavil sa pred zrkadlom, usmial sa na seba a jednou rukou si prihladil postrapatené gaštanovohnedé vlasy. Odrazu mu úsmev z tváre zmizol a zostal zarazene stáť, uvedomiac si v dome nezvyklé ticho.

Žeby ešte neprišla?!

„Andrejka, si doma?“ hlasno zavolať do chodby.

„V spálni!“ odpovedal mu zvučný ženský hlas spoza odchýlených dverí, no jeho majiteľka zostala schovaná za nimi, nevyšla mu oproti.

Čože má za naliehavú robotu, pomyslel si rozladene. Tešil sa na jej prekvapený úsmev, keď ho zbadá, a ona... Ani mu len nevyšla oproti! Každý deň prichádzal domov najskôr večer o pol siedmej, aj neskôršie. Ale dnešok bol výnimkou, veď ešte nebolo šesť hodín a už je doma! Prešiel zopár krokov smerom k najdôležitejšiemu

miestu v dome, kde sa občas odohrávali medzi ním a jeho mladou manželkou tie najkrajšie súboje a nakukol dnu.

„Ahoj, Tomáš... To je dosť, že už ideš! Bála som sa, že si zabudol, kam dnes idem ja...!“ schladila ho manželka hneď vo dverách. Zaskočený civel na ňu, akoby to nebola jeho žena, ale modelka z titulnej strany známeho módného časopisu, taká bola vyparádená! Pomaly mu začali dochádzať súvislosti a súčasne pocítil chlad. Nestála pred ním jeho žena, ani známa modelka, ale dokorán otvorená mraznička! Otvoril ústa, že jej odpovie, ale Andrea, uvidiac, aký je manžel zaskočený, ihneď prevrátila očami a pokrútila hlavou, hlasno si povzdychnúc:

„Nechápem, ako si na to mohol zabudnúť...! Dátum narodenín svojej mamy máš v kalendári aj zakrúžkovaný červenou fixkou, lenže ja ti za to nestojím, však?!“ Pohrdavo ohrnula spodnú peru a chcela sa od neho odvrátiť, ale to už bolo priveľa aj na Tomáša.

Zase tá istá pesnička, vzkypela v ňom krv, moja mama sa môže aj zodrať, nič si neváži! Dokedy to ešte budem musieť počúvať?!

„Áno, zabudol som a čuduješ sa mi?“ vybuchlo z neho, „od rána neviem, čo skôr, na rozdiel od teba! Zase myslíš iba na seba, akoby sme pre teba nič neznamenal! Aspoň mi poraď, čo mám povedať deťom, keď o chvíľu príde mama s nimi. Budú sa pýtať, kde si! To si mám donekonečna len vymýšľať? Pomaly ani nebudú vedieť, že majú mamu! Len sa skús zamyslieť, koľko času venuješ sebe a koľko deťom, a to o sebe ani nehovorím...“

Náhle mal pocit, že sa mu v hrdle zasekol kus odhryznutého jablka a on ho nijako nemôže prehltnúť. Hlas mu zlyhal a bezradne sa oprel o zárubňu. Kopa emócií za posledné tri mesiace poriadne narástla a premenila sa na veľkú hrču, ktorá ho zaskočila v najnevhodnejšej chvíli. Ako naschvál sa mu to muselo stať práve teraz, keď mal jeho hlas znieť rozhodne a chlapsky pevne, aby dal svojej žene jasne najavo, kto v ich rodine nosí nohavice! A nielen to... Aj mamu si musí zastať!

Veľké nadšenie z príchodu domov vystriedalo neradostné poznanie, že jeho pocity neprežíva ten najbližší človek, na ktorom mu najviac záleží. No ledva sa stačil znova nadýchnuť, ďalšiu

prichystanú výčitku mu nečakanou rýchlosťou vzala z jazyka manželka:

„A čo by si ešte nechcel? Periem vám, varím, starám sa o vás, ale priviazať sa nedám, to si vyhod' z hlavy! Nemôžeš chcieť odo mňa, aby som stále sedela doma pri tebe... A vôbec... Ešte som mladá, chcem sa baviť!“

„Dobre, dobre, chápem, čo chceš povedať, rozumiem ti. Môžeme to niekedy naplánovať a vyjdeme si niekam von medzi ľudí, ale vieš, že to teraz nejde. Zaskakujem za chýbajúceho kolegu a cez týždeň sa to jednoducho nedá. Okrem toho nemám chuť vyseďávať v nejakom pochybnom podniku. Potrebujem si oddýchnuť. Niekedy nabudúce...“, pokúsil sa jej prianiu vyjsť v ústrety, no opäť sa nedostal ďalej.

„Nejde to teraz a nepôjde to ani potom. Pri tebe by som na nejakú zábavu mohla čakať až do smrti! Aj keby si mal čas!“ skočila mu do reči, nahnevane hľadiac do úprimných sivozelených očí tridsaťjedenročného štíhleho muža, stredne vysokej postavy. V posledných týždňoch sa ich vzájomné hádky pomaly stávali pravidlom a ona sa len s námahou dokázala ovládnuť. Pretváрка pred manželom bola pre ňu čoraz viac náročnejšia, dala sa takmer prirovnáť k výkonu profesionálneho herca pred preplneným hľadiskom a táto rola sa jej už dávno prestala páčiť. Iba on o tom, čo sa jej preháňa hlavou, stále nič netušil...

Slaboch jeden! A takýto chlap mi chce rozkazovať... Úbožiak... Iný muž by mi možno dávno jednu strelil a hneď by som vedela, kde je moje miesto, ale tento tu... Ten vari ani nie je chlap... Panebože...! Čo som len na ňom videla?! O chvíľu sa mi začne ospravedlňovať.

Otrávene si ho premerala.

Keď jej manžel vošiel do spálne, stála pred veľkým, okrúhlym zrkadlom a spokojne si obzerala svoju štíhlu, dokonalú postavu. A naozaj – vskutku mohla byť spokojná. Ladným krivkám neublížilo ani dvojnásobné tehotenstvo, skôr podčiarklo ich ženské tvary. Postave prináležala hrdo vztýčená hlava a pritažlivá tvár pravidelných črt, ktorú zdobili polodlhé čierne vlasy moderného strihu. Andrea nesporne patrila k nevšedným zjavom. Rovná čierna sukňa s rúžporkom na ľavej strane z ľahkého žoržetu

a hráškovozelená vypasovaná blúzka s hlbokým výstrihom nádherne kontrastovala s tmavými očami, no len sporo zahalovala jej vnady. Odvrátila zrak od manžela, zavčasu si uvedomiac, že sa k nemu takto nesmie správať a uprela ho naspäť do zrkadla nad nízkym toaletným stolíkom zo svetlého javorového dreva. Na stolíku ležali rozhádzané jej krásliace pomôcky – šminky na oči, dva otvorené rúže, každý v inom farebnom odtieni, lesk na pery, lak na vlasy, parfum...

Roztržito siahla po oválnej voňavej flaštičke s priesačnou tekutinou a cez malinký otvor v rozprašovači si trochu nastriekala na obidve zápästia, do zvodného výstrihu a na nežnú šiju. Tomáš sa odrazu cítil ako pred svojou panovníčkou na predčasne skončenej audiencii. Celým výrazom tváre i postojom mu jednoznačne dávala najavo svoj nezájum.

A predsa dokázal vnímať iba jej chladnú krásu... Tak, ako pred vyše siedmimi rokmi, keď ju uvidel po prvýkrát, tak aj dnes. Odzbrojovala ho a nedovoľovala mu myslieť na nič iné...

„Andrejka..., pochop konečne, prosím ťa, že si už dávno matka, nemôžeš sa správať ako mladé slobodné dievča a chodiť po kdejakých zábavách... Hlavne nie bezo mňa,“ dodal už mierne. Vari po desiatykrát sa Tomáš pokúšal o zmier so svojou mladou atraktívnou ženou. Presne včera, sedemnásteho apríla, keď mal zároveň meniny jeho otec Rudolf, jej minulo len krásnych dvadsaťpäť a práve oslava narodenín bola teraz dôvodom ich nečakanej hádky.

„No a čo má byť? Nie je to kdejaká zábava, ale sú to moje narodeniny! Všetci kolegovia mi budú blahoželať a ja sa mám teraz zachovať ako nejaká skupana? Pozvala som ich a hotovo! Ja by som ti nikdy nebránila, keby si chcel oslavovať s kolegami! Nemôžem za to, že ty nikam nechodíš, lebo celý deň trčíš v práci! Lenže ja... Mám sa vari zatvoriť doma a venovať sa len tebe a deťom? Žiadna žena, ktorú poznám, nebola na materskej tak dlho... Skoro sedem rokov! Pre tehotenstvo som ani do roboty nezačala chodiť! Vieš to tak dobre, ako ja, nikde si ma skôr nepustil! Nevieš si predstaviť, ako som sa cítila... Konečne aj ja začínam žiť... ŽIŤ! Rozumieš?!“ Krásnu tvár jej prudko zaliala červen a veľké hnedé oči jej od hnevu potemneli ako horká čokoláda. Tomáš rýchlo naprázdno

preglgol. Vyzerala tak nádherne, že význam jej slov sa mu len prešmykol okolo uší.

„Ja ťa predsa nechcem väzniť, Andrejka, ja len... Myslel som, že tvoje narodeniny oslávime v nedeľu spolu s našimi,“ vyslovil už pokojne a s nehou, zahľadiac sa svojej žene do očí. Pristúpil k nej bližšie a pokúsil sa ju objať aspoň jednou rukou okolo štíhleho pásu.

„Mama bude mať v nedeľu narodeniny a otec mal včera meniny, zabudla si?“

Neodpovedala. Myslela na vlastnú mamu a na to, ako sa už dávno vzájomne odcudzili. Na jej narodeniny si matka a sestra s mužom spomenuli iba tak, že poslali blahoželanie. Mama, ktorá sa celý život venovala len práci a rôznym funkciám, sa dlho nemohla vyrovnáť so zmenou režimu po 17. novembri 1989, až v posledných rokoch sa spamätala a opäť sa vrátila aj k aktívnej činnosti v jednej premenovanej strane. Vnúčatá a dcéru so zaťom prišla navštíviť najviac raz, dva razy do roka, hoci bývala v podtatranskej obci Východná a cesta do Hrádku netrvala ani hodinu. Keď sa k nej vybrala Andrea, už na druhý deň cítila, že tam nepatrí. Postupne si zvykla, že každá oslava, každá plánovaná akcia s manželom musela byť skonzultovaná zároveň s jeho rodičmi a väčšinu voľného času trávila spolu s nimi.

„Pozvali nás...“ Sivozelená sa s pokorou vnorila do tmavohnedej približne v rovnakej výške. Andrea bojovne vystrčila malú bradu a vzdorovito stisla plné pery, namaľované na ružovo, no našťastie zbadal, že jej hnev pomaly a isto opadá. Rýchlo, aby si to náhodou nestihla rozmyslieť, k objatiu pridal aj druhú ruku.

„Prečo musíme v poslednom čase proti sebe stále len bojovať. Čo už sa nemáme radi? No povedz, Andrejka, vari to tak nie je...?“ zašepkal a pritúlil sa k nej, približiac sa perami k jej malému uchu. Odhrnul jej vlasy a uvidiac maličké zelené náušnice podobné perlam, ktoré krásili jej uši, zatúžil po nej ešte viac.

„No tak, Tomáš, neblázni!“ prudko sa mykla, „nemám čas,“ snažila sa odstrčiť ho od seba, ale manželove ruky nepopustili. Odrazu, akoby si svoj úmysel v poslednej sekunde rozmyslela, potichu a trochu zaliečavo vyslovila jeho meno aj ona:

„Tomáško...“ prítulne ako mačka sa prsníkmi zľahka obtrela o jeho hrud'. Vedela, že si ho musí udobriť. Zbožňoval to na nej, a nielen tento dôverný pohyb. Opäť ho bez väčšej námahy dokázala položiť na lopatky – už vari po desiatykrát. Spokojná sama so sebou, ovinula mu okolo krku obe útle ramená. Vyčítavo a trochu maznavo ako dieťa, opatrne povedala:

„Všetko mi len zakazuješ, chcel by si ma len pre seba a...“ nedopovedala. Bozkom jej zavrel rozkošné ústa, ktoré miloval nado všetko na svete, pridŕžajúc si ju oboma rukami. Zatvoril oči, aby mohol lepšie vychutnať jej sviežu vôňu značky J'adore, snažiac sa bozk predĺžiť najviac, ako sa dá. Andrea počas trvania bozku prižmúrenými očami sledovala jeho reakcie. Bol z nej hotový – ako vždy. Zľahka ho odstrčila od seba.

„Pokrčíš mi blúzku, no tak... prestaň! Nemusíš sa obávať, vrátim sa najneskôr do polnoci. Ak by som sa náhodou musela zdržať, zavolám ti, dobre?“ Prikývol a pokúsil sa pritiahnuť k sebe jej dráždivé telo ešte aspoň na chvíľu, no bol to len slabý náznak objatia, lebo Andrea vzápätí jeho ruky zo seba striasla, akoby ju svojím dotykcom chcel nakaziť malomocný.

„Tak už ma pušť, nech som prichystaná,“ svižne sa mu vyšmykla z rúk ako lasica a rýchlo si sadla na čalúnenú taburetku, snažiac sa predstierať, že ešte má na svojom zovňajšku kopu dôležitej práce. Vzala do ruky kefu a začala si prečesávať svoje dávno upravené vlasy.

„O pol siedmej príde po mňa Eva,“ sucho oznámila manželovi, aby vzal na vedomie, že mu nehodlá venovať už ani minútu.

„Škoda, že ideš preč. Tešil som sa, že konečne budeme viacej spolu. O chvíľu príde mama s deťmi a mohli sme si vonku posedieť. Je už pomerne teplo, dá sa aj sedieť v záhrade...“ Tomáš sa sklamané otočil od dverí.

„Ty nemáš zdravý rozum! Celý týždeň boli choré a večer je ešte chladno. Typický chlap!“ Uštedrila manželovi pochvalu a naoko pohoršene pokrútila hlavou.

„Prepáč,“ rýchlo dodala, „...ale Eva tu bude čo nevidieť, nechcem ju nechať čakať!“ Zrazu jej niečo napadlo:

„Alebo... vieš čo? Zavolaj mame, aby si nechala deti aj v noci

a my si môžeme ísť niekde zatancovať, keď sa vrátim. Oslávime moje narodeniny vo dvojici – pri sviečkach a pri šampanskom, len my dvaja, čo ty na to?“ doložila s ľahkým úsmevom, s nádejou v hlase.

„Mama je už určite na ceste k nám, nebudem jej volať. Malo ti to skôr napadnúť. Ale..., nemyslím si, že by to bolo správne. Celý týždeň sa ochotne starala o deti a vieš, aký je Igorko, dá zabrať za dve...“

„Dobre, dobre, ako myslíš, tak nabudúce,“ prerušila ho, ľahostajne pritom myknúc plecami.

Tomáš si vzdychol a pobral sa do kuchyne. Ako vždy, aj teraz odovzdane prijal manželkine slová. Vošiel do malej kuchyne a rozhlíadal sa okolo seba. Všade, kde sa pozrel, miestnosť niesla stopy po manželkinom náhlení. Na linke ležal prázdny celofánový obal od cestovín a hneď vedľa neho bola pohodená jeho odstrihnutá horná časť spolu s roztvorenými nožnicami. Prázdna konzerva od zmesi na špagety ležala hore dnom obďaleč ako prevrátená loďka po búrke na mori a ďalšia od lúpaných paradajok sa povalovala na zemi vedľa preplneného smetného koša v kúte pri okne. Použitý štvorhranný strúhadlo so suchými zvyšnými hoblinami údeného syra zase stálo osamotené na stole ako maják nad rozbúreným morom, a syr bol rozsypaný aj okolo taniera, na ktorom ho čakala chladnúca večera. Na plynovom sporáku stál do polovice plný hrniec cestovín, poliatych omáčkou a okolo horákov svietili na bielom smalte menšie i väčšie jasnočervené bodky. Keby bol hrniec prikrytý pokrievkou, nebolo by ťažké uhádnuť, aké jedlo sa v ňom nachádza. Na dôvažok vykúkalo z drezu sitko so zvyškami rozvarených cestovín a použitý riad ešte z minulého dňa. Dokonalý obraz skazy! Akoby sa kuchyňou prehnala víchrica, a nie jeho mladá žena...

Po príchode domov sa Tomáš vždy najskôr zvítal s deťmi, pravda, ak v tom čase ešte nespali a potom sa šiel osprchovať. Manželka neznášala na ňom špinu a pach zaschnutého potu, nech bol akýkoľvek hladný. Musel sa jej požiadavke prispôbiť, ale urobil to rád. Uznal, že kilometre za volantom, ktoré každý deň absolvoval, zanechali prach a nečistoty na jeho tele a na jeho oblečení.

Až potom si zasadol k stolu a najedol sa. Andrejka mu jedlo pripravila aj na dva-tri dni, ak nerátal párky alebo nejaký iný zohriaty polotovár z konzervy. Niekedy sa cestou z roboty výnimočne zastavila v bufete, kde predávali grilované kurčatá a kúpila mu väčšiu porciu. Ale to sa stávalo len výnimočne, lebo cena presahovala ich možnosti, čo mu nezabudla pripomenúť. Vraj by mal chodiť na obedy do reštaurácie, aby nemusela variť. Ale pri jeho plate a pôžičkách – nie, to si naozaj nemohol dovoliť. Keby sa chcel dobre najesť, musel by minúť aj dva stravné lístky a v polovici mesiaca by nemal nič. No nielen pre ceny, ale prepych teplého obeda si nemohol dopriať pre časovú zaneprázdnenosť. Radšej sa spoliehal, že mu teplé jedlo navarí Andrea a za stravné lístky kúpil potraviny.

Odkedy začala od nového roku po materskej dovolenke chodiť do práce, nič nestihala. Teplé večere boli odrazu nenávratne preč a stali sa pre neho len spomienkou na pekné časy. Na časy, keď ho jeho žena po príchode domov vždy s úsmevom privítala najskôr s dcérkou na rukách a o necelé dva roky i s malým synčekom. Keď sa unavený, no šťastný mohol s láskou pozrieť do jej očí a čítať v nich, že ho má rada a nevedela sa ho dočkať. Keď jej neprekážal ani jeho pot, ani špinavé ruky, ktorými si ju k sebe pritúlil... A teraz?

Fintí sa, ale nie pre mňa...! Mal by som zistiť, čo je za tým... Alebo skôr – kto? Možno som len naivný a nechcem nič vidieť, lebo si to nechcem pripustiť. A ona zatiaľ čo ja sa neviem rozhodnúť...! Všetka ja s tým urobím krátky proces! Zostane doma a bude pokoj alebo odtiaľ odíde a nájde si iné zamestnanie...! vyhrážal sa v duchu.

Spravil zopár krokov smerom do chodby a zastal. Pohľadom zabľúdil k spálni. Cez poodchýlené dvere počul, ako si Andrejka bezstarostne pohmkáva nejakú pesničku... Zamračil sa, niekoľko sekúnd nerozhodne postál na mieste a otočil sa naspäť. Z kredenca vytiahol panvicu, vzal tanier s jedlom, lyžicou vychránil jeho obsah a dal ho ohriať. Zatiaľ čo sa cestoviny pomaly ohrievali, zašiel do kúpeľne umyť si ruky. Vypol plyn, obsah panvice preložil späť na tanier a položil ho na okraj stola. Mechanicky zhrnul hranou tvrdej dlane rozsypaný syr, zosušený ako stružliny a hodil ho do

koša. Jedol, snažiac sa nevšímať si neporiadok okolo seba. Cestovina mu rástla v ústach ako nasiaknutá špongia, a hoci bol hladný ako františkán po veľkonočnom pôste, jedlo neubúdalo z taniera. Znechutene odtisol tanier, vstal od stola a nakukol do chladničky. Chvíľu zamyslene pozeral na potraviny a uvažoval, čím má zahnať hlad namiesto nechutných cestovín. Napadlo mu, že si mal na ne ešte nastrúhať syr, možno by sa skôr dali jesť... O niekoľko sekúnd si uvedomil, že len hľadá na sklenené police ako niekde na výstave a ich obsah vôbec nevníma.

Ani rezeň veľký ako pol stola by ma nepotešil, pomyslel si, cítiac, ako sa v ňom hromadí zlosť. Vzal si len plechovku s pivom a nohou prudko zabuchol dvere chladničky. Zašiel do chodby a zo skrinky zobral aktovku. Poprehrňal sa v nej medzi rôznymi papiermi a vytiahol dnešné noviny. Znovu si sadol k stolu. Otvoril plechovku a pomaly pochlipkávajúc horkastý mok sa začítal do článkov o sporoch medzi koalíciou a opozíciou, týkajúcich sa prípravy májového referenda a správnej formulácie otázok, o demokratických princípoch priamej voľby prezidenta a o iných politických témach. Narýchlo prebehol aj článok o vysokom percente nezamestnaných a mizerných možnostiach nájsť si prácu v niektorých regiónoch Slovenska, len aby prišiel na iné myšlienky. Preskakujúc očami z jedného titulku na druhý, pri ekonomických ukazovateľoch a ich dôsledkoch na ceny zistil, že mu v čítanom texte unikajú vzájomné súvislosti a tiež nechápe, na čo vlastne chcel autor svojím článkom upozorniť. Písmená sa mu menili pred očami na jedno obrovské čierne mravenisko.

Všetko je na figu! Dofrasa! Uľavil si v duchu a noviny podráždene odhodil. Niekoľko sekúnd bezmyšlienkovite pozeral do okna, študujúc rýchle pohyby malého pavúka, ako sa šikovne blíži k svojmu úlovku – trepotajúcej sa muche, uväznenej v rafinovane skrytej sieti v rohu okenice a zároveň zbadal žlté drobné fľačky od múch na voláne záclony.

Mala by ju vyprať, tie fláky sú tam od leta... Mama vždy musela mať okná pred Veľkou nocou umyté a jej to ani nenapadlo..., spomenul si na nedávne sviatky jari koncom marca a zas bol v myšlienkach pri nej. Ticho hľadel pred seba, ruky spustené popri tele,

nohy natiahnuté ako chodúle, neschopný myslieť na nič iné, iba na svoju ženu, keď ho z apatie náhle prebralo krátke zatrúbenie klaksóna. Okamžite vyskočil zo stoličky ako po uštipnutí komárom. Chcel vyjsť na ulicu, s úmyslom pozrieť sa, na akej značke auta jazdí manželkina kamarátka. Kuchynské okno ponúkalo len pohľad do záhrady. V tej istej chvíli v neviditeľnom oblaku vône vybehla zo spálne jeho žena a zamierila k nemu.

„Tak ahoj, Tomáš, maj sa. Jedol si?“ Prebehla očami nedojedené jedlo na tanieri a nečakajúc na manželovu odpoveď, sa našpúlenými perami zľahka dotkla jeho úst, aby si neporušila kontúry. Z vešiaka v chodbe schytila ľahký svetlohnedý plášť a rozbehla sa von.

„Zohrej aj deťom na večeru, cestoviny majú rady,“ narýchlo utrúsila, obzrúc sa ponad plece, aby nepovedal, že na deti nepamätá.

„Ponáhľaj sa domov, áno?“

Jednu ruku natiahol k nej, no oblak už bol pri dverách. Nestačil si uvedomiť, že to bola jeho manželka a v momente bola preč. Vzápätí jej vysoké podpätky klopkali na priedomí... Ešte začul zabuchnutie dverí na aute a zvuk motora, ako Eva pridala plyn. Pokým sa mu podarilo dostať von na ulicu, zazrel skoro na jej konci iba jasnomodrú farbu karosérie neidentifikovateľnej značky, strácajúcej sa mu z dohľadu a on mohol len hádať, akej... Obrátil sa k zahrdzavenej nízkej bránke, kedysi dávno rukou jeho starého otca natretej na červeno. Oplotenie domu sa tiež pýtalo nové, len naň stále nemal čas. Vykročil po popukanom betónovom chodníku, vedúcom až dozadu do malej záhrady.

Ak s tým nič neurobím, vymkne sa mi to z rúk... Možno som jej na smiech už teraz... Mohli sme tu sedieť spolu pri káve a hrať sa s deťmi. A namiesto toho, vošiel si rozťahnutými prstami pravej ruky do hustých vlasov a krátko sa poškrabal na záhlaví. Smutne hútal ďalej, hľadiac s pocitom rozčarovania na rozvíjajúce sa puky čerešne a útulný drevený altánok vedľa nej, kde-tu presvieteny slabnúcimi lúčmi slnka. Zatiaľ čo on zabíjal čas dnu, začalo sa po celodennej púti skláňať k neďalekému kopcu. Obloha si i v tomto večernom čase zachovala jasnú azúrovo modrú farbu, iba zo severu bolo

vidieť blížiac sa biele oblaky a trochu sa rozfúkalo. Opäť mu prišlo ľúto strateného večera.

Si obyčajná baba a nie chlap! vynadal si. Druhý na tvojom mieste by jej strelil pár poza uši a hneď by vedela, že má sedieť doma pri tebe...!

Nahlas vzdychol, otočil sa, vrátil sa do domu, no nesadol si a hneď sa pustil do umývania riadu. Umytý riad kládol na veľkú táčnu vedľa kuchynského drezu. Čistil a utieral všetok neporiadok a sústavne si predstavoval svoju ženu. Videl ju, ako sa pobavene smeje s mierne zaklonenou hlavou, ako to mala vo zvyku, keď sa na niečom dobre zabávala. Pekne tvarované zdravé zuby – vpredu s malinkou úzkou štrbinkou uprostred, sa jej belostne ligocú ako perly... Lenže sa nesmeje s ním, ale s cudzími mužmi, jej kolegami, ktorých nikdy nevidel, lebo nemala príležitosť zoznámiť ho s nimi...

Alebo skôr – nechcela? Vedel o nich len z manželkinho rozprávania. Niekedy mal sto chutí zísť za ňou a prekvapíť ju, nech konečne vidí tých „super perfektných“ kolegov a hlavne mužov... Chlapov, ktorí mali dovolené vyvaľovať oči na jeho ženu počas pracovného času, ešte im za to aj dobre platili! To by pokojne dokázal aj on, ba možno lepšie! Čo je to za robota pre poriadneho chlapa – ráno vstať, obliecť si vyžehlenú košeľu, uviazať si viazanku v najmódnejšom farebnom odtieni a navoňaný ísť do kancelárie? Aj on by to poľahky dokázal, je tam toho! Tváriť sa osem hodín, že pracuje do úmoru! Možno sa pol dňa na počítači hrajú videohry, to je celá ich robota! Bodaj by nemali chuť na vtipkovanie a flirtovanie s vydatými ženami, keď sa nenarobia! A určite sú aj oni ženatí! Neprešiel jediný deň, aby sa jeho žena s nimi nechválila a tiež nezabúdala pridať vetu, ktorou mu jasne naznačovala ich záujem – pravdaže o ňu, nie o jej prácu.

„Ľuboš povedal, že na svoj vek vôbec nevyzerám... Marek povedal, že to nie je možné, aby som mala dve deti... Jožko povedal, že jeho sestra má osemnásť a vyzerá oveľa staršia ako ja... A ráno ma Ľuboš vezme autom, nemusím ísť na autobus...“ Rapotala a rapotala dookola, ako sa vraj všetkým páči a núkajú sa, ba pretekajú v tom, kto bude s ňou sedieť pri obede a kto ju odvezie domov po práci.

Tak, ako spočiatku šomrala na dochádzanie do susedného okresného mesta, teraz s dochádzkou neboli žiadne problémy. Tomáš dokonca vedel o jednom z nich, že už dva mesiace pravidelne vozí jeho ženu každé ráno a vôbec to nemal po ceste, lebo býval v neďalekom Vavrišove. Odtiaľ to mal bližšie vyjsť na diaľnicu smerom na Mikuláš a uháňať rovno do roboty. Namiesto toho sa mu nelenilo a zišiel do mesta po jeho ženu. Andrejka sa mu s tým sama hrdο pochtválila.

„Mala by odtiaľ odísť, lebo sa ani nenazdám, a bude zo mňa paroháč!“ Vyriekol nahlas trýznivú vetu, čo mu už dlho zamestnávala myšlienky vo dne, nech robil čokoľvek alebo aj v noci, keď mu mučivá znepokojujúca neistota nedovolila zaspáť. Spomenul si, koľkokrát ho v poslednom čase odbila, vyhovárajúc sa na únavu a na to, že musí skoro ráno vstávať. Ležala pri ňom ako kus dreva a on musel na ňu trápne naliehať alebo ju mohol len hladiť a predstavovať si pritom normálny sex, viacej mu nedovolila.

„Kedy si spolu užijeme, ak nie teraz, kým sme mladí... Čo si taká?“ neraz sa jej opýtal, keď nevedel prekonať jej chlad. V prvých rokoch manželstva to bývala viac ona, čo mu nedala pokoj – vášnivá a horúca, málokedy ju musel na to prehovárať. Ani počas mesiacov, keď nosila jeho deti, nestratila chuť na milovanie. Nech rozmýšľal, ako chcel, na inú príčinu jej zmeny nemohol prísť. A predsa si radšej nahováral, že jej ubližuje a nemá dôvod žiarliť. Mohol byť rád, veď nájst si prácu v súkromnej firme ako matka dvoch malých detí, nebolo v dnešnej dobe ľahké a ona to dokázala...

Nemôže za to, že sa páči aj iným chlapom... Mal som to vedieť skôr, ako sme sa vzali. Všetci mi vraveli, že ju musím strážiť a ja? Nikomu som neveril. Bola pre mňa jediná a ona ma tiež mala rada... Boli sme spolu takí šťastní! Vždy sa vzorne starala aj o deti a o domácnosť, bola to jej pýcha. Ako som mohol vedieť, že sa takto zmení...?!

„Som obyčajný somár! Do riti!“

Zlostne šmaril zhúžvanú mokrú utierku na operadlo stoličky a oprel sa so založenými rukami o kuchynskú linku. Zamyslel sa,

ako a kedy sa jeho žena začala meniť, a prečo doposiaľ nič nepodnikol, aby tomu predišiel alebo jej v tom zabránil...

Najskôr si asi po dvoch týždňoch, ako začala chodiť do roboty, prestala všímať, ako vyzerá domácnosť a čo treba nakúpiť, aby doma nič nechýbalo. V kúpeľni sa v koši hromadila špinavá bielizeň, a keď vyprala, odkladaniu zase nebolo konca-kraja, lebo žehlenie vraj z duše nenávidí! Neraz sa stalo, že bol nútený koše vyžehliť si sám. V chladničke a v komore zas občas chýbali základné potraviny, ako je mlieko, múka, cukor alebo olej. Zistila to až doma, že ich zabudla kúpiť. Začínala byť roztržitá, čo bol jasný dôkaz toho, že nemyslí na rodinu a na domácnosť, ale myseľ jej lieta bohvie kde za cudzími chlapmi! Aj na deti reagovala podráždenejšie a utekala z domu často aj večer pod rôznymi zámienkami, len aby sa im nemusela venovať... Alebo možno preto, aby sa nemusela venovať jemu! Tomáš čoraz hlbšie zachádzal do spomienok na predchádzajúce týždne a mesiace, vyťahujúc proti svojej žene ďalšie argumenty...

Len hlupák, ako som ja, si nič nevšímol! Radšej som zatváral oči, aby som nič nevidel a boli to predsa jasné signály, že niečo nie je v poriadku...

Musel si priznať, že jej dovtedy s nákupmi málo pomáhal, veď bola doma na materskej dovolenke a v rámci prechádzky s deťmi aj nakúpila a doplnila zásoby. Vlastne sa nikdy nestážovala, že niečo nezvláda, a tak celú starosť o domácnosť ponechával len na jej pleciach. On bol predsa živiteľ rodiny a mal povinnosť hlavne zarobiť. Lenže ešte minulý rok bolo všetko ináč...

Väčšiu časť dňa trávil v zamestnaní, aby zabezpečil rodine pohodlný život, aby nikomu nič nechýbalo. Jeho malá eseročka, ktorú plný optimizmu zakladal spolu s bývalým kolegom po prepustení zo zamestnania v štátnom strojárskom podniku, vydržala však necelých päť rokov a po odchode jeho spoločníka zanikla. Mohol si len gratulovať, že sa mu podarilo majetok firmy predať novovznikajúcemu obchodu s náhradnými dielmi. Malá opravovňa áut sa nachádzala vo dvoch prenajatých garážach rodinného domu v Liptovskom Petre neďaleko Hrádku a realizovala hlavne opravy starších typov áut značky Škoda 105, 120, Žiguli, Lada, aj

iných typov áut. V prvej polovici deväťdesiatych rokov jazdilo na škodovkách ešte veľa ľudí. Firma prosperovala a tvorba zisku nebola problémom. V opravovni mu svojimi vedomosťami najviac pomáhal otec, vyučený a skúsený automechanik, ktorý ho aj povzbudil, aby sa nebál založiť si vlastnú firmu.

„Len sa dobre pozri, na akých autách jazdí väčšina Slovákov,“ povedal mu otec, „myslíš si, že budú mať peniaze na zahraničné vozy? Kde by na to vzali – všade sa len prepúšťa a každý je rád, že v dnešnej dobe vôbec prežije. Radšej si dá opraviť to svoje ojazdené autíčko, len aby sa mal na čom odviezť. Ničoho sa neboj, pôjdeme do toho spolu a na začiatku ti trochu pomôžeme. Mama je dobrá gazdiná, dala nejaké korunky dohromady. Vrátiš nám potom, keď budeš mať...“ Tie peniaze rodičom nikdy nevrátil, nechceli naspäť ani halier, na rozdiel od svokry. Tá svoje ušetrené peniaze míňala len pre seba.

Takto sa mu otec po rokoch nezáujmu o neho, keď myslel len na seba, snažil pomôcť a vďaka jeho podpore dostal i živnostenský list. Tomášovi kovové srdce áut dávno učarovalo, ale matka chcela, aby syn dosiahol lepšie vzdelanie. Po maturite na Strednej priemyselnej škole v Ružomberku sa viac-menej na jej nátlak prihlásil na Vysokú školu dopravy a spojov v Žiline. Po dvoch semestroch vedel naisto, že štúdium nie je pre neho a ani otec, ani mama ho už v škole nedokázali udržať.

Po vojne sa zamestnal v strojárskom závode v Liptovskom Mikuláši, v konštrukcii, ale prebiehajúce zmeny v štruktúre podniku po „Nežnej revolúcii“ začiatkom deväťdesiatych rokov, zanedlho postihli aj jeho, aj mnohých ďalších zamestnancov. Musel sa rýchlo rozhodnúť, lebo s Andrejkou čakali druhé dieťa. Firme venoval vari každú minútu, len ojedinele si našiel chvíľku času, aby na otcovom aute odskočil domov pozrieť, či žena niečo nepotrebuje alebo sa najesť. Hoci si uvedomoval, že je celé dni sama s deťmi, bral to ako nevyhnutnosť. Nemohol si dovoliť odmietnuť nejakú opravu a zákazníka poslať preč, keď za ním prišiel večer alebo v akomkoľvek čase. Sobota a nedeľa pre neho dávno prestala jestvovať, no neľutoval. Bol to príjemný pocit pred Andrejkou vyložiť zarobené peniaze doma na stôl a nebáť sa, čo bude zajtra, veď roboty bolo stále dosť.

„Z týchto peňazí si kúpime novú sedačku,“ odrátal z hrbky bankoviek na stole, „...a za tieto bude dlažba do kuchyne a do chodby,“ o niekoľko centimetrov vedľa spravil druhú, o niečo menšiu kôpku. Ani na svoju ženu a jej potreby nezabudol.

„A za tieto si kúp niečo pre seba a pre deti,“ s úsmevom odtisol zopár stoviek smerom k nej v najlepšom presvedčení, že za necelú tisícku si Andrejka bude môcť kúpiť, čo sa jej zapáči. No postupom času sa všetko zmenilo. Na Slovensko sa začali čoraz viac dovážať autá zahraničných značiek a starých dobrých škodoviek ubúdalo alebo si začínajúci podnikatelia brali na lízing nové autá, a na tých zas nebolo čo opravovať. Až teraz sa zbadal, aký bol otec krátkozraký a vlastne aj on, lebo sa dal na to nahovoriť. Ani jeden z nich nevedel predvídať, čo nová doba prinesie. Zisky šli dole úmerne počtu zákazníkov a ledva mali na prenájom dielne. Napokon sa jeho spoločník, mladší o pár rokov, rozhodol odísť do Nemecka za lepšie platenou prácou. Po necelom mesiaci, ako sa s ním finančne vyrovnal, sa aj on ocitol na zozname nezamestnaných. Iba otec obišiel z nich najlepšie, lebo v tom čase už mohol požiadať o dôchodok.

Teraz sa mu však práca hľadala oveľa ťažšie. Strojárske podniky sa všade len s námahou zviechali z konverzie, čakajúc ako na injekciu na zahraničný kapitál a Tomáš si sám uvedomoval, že veľmi nemá čo ponúknuť. Až po štyroch mesiacoch sa mu podarilo nájsť prácu na pošte ako vodič. Každé ráno si sadol za volant parádneho oranžovo-žltého Citroena Jumpy, dodávky s namaľovaným symbolom – čiernou obálkou s trúbkou na kabíne a začal rozvážať balíky, potom aj expresné zásielky. Spočiatku to celkom šlo, aj domov sa dostal pomerne včas, i keď plat nemal bohvieaký. Lenže roboty pribúdalo a on musel stíhať v rovnakom čase o polovicu viac. Pokiaľ bolo medzi ním a manželkou všetko v poriadku, zaťal zuby a vydržal, nechcel sa sťažovať a pridávať jej starosti... Ale teraz...

Čo mi to vykričala? Že by mohla na zábavu so mnou čakať až do smrti... Hej, tak mi to povedala..., spomenul si. Ako sa mi má chcieť chodiť na zábavy, keď som rád, že si môžem oddýchnuť a hlavne môžem byť s deťmi?!

Tomáš sa sťažka odlepil od kuchynskej linky. V chrbte opäť pocítil známu bodavú bolesť a podvedome sa prihrbil, snažiac sa jej uniknúť. Pripadal si ako starec, ktorému chýba k životu najmenšia iskra a čaká len na choroby.

Práve siahla na kľučku, že sa pozrie, či neuvidí prichádzať mamu s deťmi, keď počul ľahký dupot nôh na podstení domu a zoširoka sa usmial. Pri všetkých tých neveselých úvahách mu prichod detí pripadal, akoby vyšlo jasné slnko. Začul štrkot kľúčov, dopĺňaný ľahkým ťukaním drobných pästí na vchodové dvere. Vzápätí nečakajúc na starú mamu, vybehli po schodoch detskej nôžky. Ale to už Tomáš rýchlo otvoril dvere na kuchyni a kľakol si na koleno, aby s rozťahnutými rukami stisol v náručí obe deti.

„Podaj mi cigarety, prosím ťa, Ada, sú v kabelke na zadnom sedadle,“ Eva sa rýchlo pozrela na priateľku Andreu, „môžeš mi jednu zapáliť?“ uškrnula sa.

Som zvedavá, či to dokáže, zarytá nepriateľka nikotínu, pomyslela si pobavene. Auto práve vyšlo z vedľajšej ulice, kde Andrea bývala a zabočilo vľavo na hlavnú.

„Musíš ma to naučiť, Eva, alebo počkaj... skúsím to.“ Natiahla ľavú ruku dozadu, kde na sedadle ležala Evina čierna kabelka z mäkučkej koženej usne a pritiahla si ju do lona.

„Teda, Eva, ja takú krásnu kabelku nebudem mať ani o desať rokov!“ vzdychla si. Prstami sa opatrne dotýkala jemne vypracovanej hladkej kože, mäkučkej ako zamat, obdivne si prezerajúc na nej každý detail. Praktická a dokonalá ako jej majiteľka. Presne sa hodila k jej sivému nohavicovému kostýmu s čiernym tenkým lemovaním na fazónke a na vreckách saka. Na prvý pohľad bol ušitý z kvalitnej drahej látky. Aj jasnočervená blúzka vo farbe zrelých jahôd s malým stojáčikom a skrytým zapínaním bola krásna! Svoje ošatenie Andrea pokladala za pekné iba do chvíle, kým si nesadla vedľa Evy na sedadlo, no ihneď v porovnaní s ňou si pripadala ako jej chudobná príbuzná. V žiadnom prípade sa s jej eleganciou v drahom oblečení nemohla porovnávať. Všetky háby, čo mala na sebe, nestáli ani tolko, čo Evina nádherná kabelka!